

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدیر .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فر نقدیر .

اداره خانه

باب عالی جده سده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسالک موافق آثار مع المثنویه قبول
اولنور . درج ایدیلحه یازیلر
احاده اولونمار .

الدشمالک

۱۳۳۰

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامییه در

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ارباب

عدد ۲۸۰

۱۱ ج ذی الاولی ۱۳۳۱

نخستین

۸ نیسان ۱۳۲۹

جلد ۱۰

اخطارات

رساله مندر التدریس کو قرآنک نه سید
شوق زبیر هرها کی رغبتا طرفند
قتباس ادبیه

§

مکتوبلرک . مضامین واضح و
فونالی ولسی و آتونه صره
نومروسی محتوی لونیو لازندر .

§

ممالك اجنبیه بچون بوتنه اولانلرک
آدر لریشک و نسز ده یارلمسی
رجا اولنور

§

پاره کوندرلدکی زما نهیه دائر اولدینگنک
واضحاً بیلدیرلمس ری اولور .

فلسفه

اسلامده فن و فلسفه

مقدمات

معمرك پاته ایستلره اولان تمایلاتی اکابر معتزله دن (تمامه بن اشرس النمیری) طرفدن اكمال ایلشدیر . مورخین آره سنده پک زیاده معروف اولان تمامه ، خلفاء عباسیه دن مأمونک پک زیاده مظهر التفاتی اولدینی حالده مأمونک خلفنک غضبه دوچار اولمش و هجرتک ۱۸۶ نجی سنه سنده مشار الیهک امریه حبس اولمشدی .

تمامه هجرت نبویه نك ۲۱۳ نجی سنه سنده ارتحال ایلشدیر . مسعود دینک روایتنه کوره تمامه فطرة فکاهه کو و مستهزی بر ذات ایمش .

تمامه خلقت مسئله سنده دیورکه : عالم ، طبعاً جناب حقک فعلیدر . یعنی عالم خالقک فعل اختیار یسنک اثری اولیوب بلکه خالقدن بالاضطرار صادر اولمشدر . تمامه نك بو سوزی فلاسفه نك جناب حق موجب بالذاتدر ، موجب بالاختیار دکلدیر ، یولنده کی قوللرینک عینیدر . تمامه حکما کی قدم عالمه قائلدر . فی الحقیقه ذات باری موجب بالذات اولورسه عالمک ده کندی ذاتی کی قدیم اولمشی ایجاب ایدر .

تمامه افعال متولده نك فاعلی اولدیغنه قائلدر . بو خصوصده کی مطالعه سی بوجه آتیدر : افعال متولده یی سبینک فاعلنه اسناد ایتک ممکن دکلدیر . چونکه بو اسناد بعضاً بر فعلک میته اسنادینی مستلزم اولور . مثلاً بر آدم دیکر بر شخصه براوق آتسه و اوق شخص مذکوره واصل اولمه دن اول اوقی آتان آدم بردنبره وفات ایتسه و اوق بو آدم اولدکن صوکره هدف اولان شخصه واصل اولسه فعلی سبینک فاعلنه اسناد ، میته اسناد اولمش اولور . یعنی شخص مذکوری اتلاف ایدن کیسه نك بر میت اولمشی ایجاب ایدر . حالبوکه اولن بر شخص دیکر برینی تلف ایده مز .

تمامه بوکی داها بر چوق افکار سرد ایلشدیر . مثلاً دیمشدرکه : معرفت نظر دن متولددر و معرفت ده سائر متولدات کی فاعلسز بر فاعلدر . معرفت وجود شرعدن مقدم واجبدر .

تمامه استطاعت بحثی ده قاریشدرمش و (استطاعت آلتک آفاندن سلامتی و جوارحک صحتی دیمک اولوب قبل الفلدر) . رأینده بولمشدر .

مذهب اعتزاله تناسخ نظریه یی ، نظامیه منتسبلرندن (محمد بن حائط) ایله (فضل حدبی) نامنده ایکی در بدر طرفندن ادخال ایلشدیر .

بو حریفلر فلاسفه قدیم دن بعضیلرینک اورتایه آتمش اولدقلری تناسخ نظریه سنی پک قابا بر صورتده تصویر و عالم اسلامه ادخال غیرتنده بولمشلردر . فرق معتزله منتسبلری آره سنده (حائطیه)

دیکلمش اولان اوروپا مدنیت حاضره سنی کو ستر مک کافی در . مملکتلرینک اصلاحنه ، وطنلرینک اعمار و احیاسنه بوتون قوتلریله ، بوتون موجودیتلریله چالیشمده اولان اوروپا لیلر اوج عصر دنبری بزی ویانه بر جلری اوزرندن ایندیره رک مجارستاندن صربستاندن ، بولغارستاندن ، نهایت ایشته ایشته بوتون روم ایلیدن قوغلا یه قوغلا یه استانبول سورلری الله قدر کتیر دیلر . جناب حق بوکا سس چیقارمدی . بزم اسلامیت دعوا مزی نظر اعتباره آلمدی . چونکه ذات اجل و اعلا سی بزه احسان بویوردینی قرآن کریم کی بر اکل قوانین انسانی ، بر اجل دساتیر مدنی براهمال ایتدک . او کتاب مجید ، بزه بوتون شمول معناسیله معرفتی امر ایدرکن بزجهالتی ؛ او ، فعالیتی توصیه ایدرکن بزعطالت و سکنتی ؛ او ، سریر عزت و شوکتی کو ستر ، بزی او عرش معلا یه چیقارمغه چالیشیرکن بزدرک اسفل ذلت و احتقاری ترجیح ایتدک . انسانلری بو حیات فانیده مساوی اولارق یارانان الله (جل شانہ) امرلرینه بو مرتبه تصامی ایدن حیاتلرندن اوصانمش ، ثولومه دوغرو قوشمده یکدیگرینه رقابت ایدن بزلفظی مراد مسلمانلری ، صلاحی بر فلاکت ، فسادی محض سعادت اعتقاد ایدن بزغریب مخلوقلری حالمزه براقیر ، دشمنلریمزک اللرینی باغلامازسه البته حق ایدر ، مقتضای عدالندیر . شو : (مصلحون) نظم ازایسنه ماصدق اوله جق اخلاقا ، عرفاناً و افعالاً نه کی بر شاهد صلاحز وار ؟

موجودیتزه غیر رشید بر صباوت ملیه عنوانی ویریلسه یری یوقیدر ؟ بوتون احتیاجات حیاتیه مزی اوروپا فابریقه لری تأمین ایدر ، تپه مزدن طیر ناغمزه قدر بزی کیدریر ، قوشاتیر ، یدریر ، ایچیریر ، تجهیز و تسلیم ایدر . ، شمندوفرلریمز ی پار ، معدنلریمز ایشلتیرکن بزده اوللری من طرف الله خدمات شاقه مزه تخصیص اولونمش بندگانز صانیرکن ینه اونلرک ظلم و غدرندن ، جور و قهرندن مملکتلریمز استیلا لرندن شکایتز نه قدر غریبدر دکلی ؟

اونلرک یوققلری بزم یوقلغمز ، وجودلری ایسه ینه بزم عدممز .. نه فاجع تناقض !

اوروپا سنزک کهنه خانه کنزی الک بدیع بر طرز معماری اوزرینه یاپسین ؛ دوشتسین ؛ دایاتسین ؛ سنزی الک نفیس قاشلریله کیدریر قوشاتسین ؛ صدر عظمته اوتورتوب توکزه برده مکمل سفره قورسون ، صوکره قارشیکزده ال پنجه دیوان دورسون ..! بونیمی ایستورسیکز ؟

هایدی سنز اوروپانک یرنده اولیکزده یاپیکز باقیم ؟ ..

ایشته کوریور سیکز ، که قرآن حکیمه صاریله رق ال برلکیله اصلاح جمعیه ، احیای ملیته ، اعمار مملکته چالیشمقدن صوکره سنزک لفظی اسلامیتکز هیچده پاره ایتبور . نه قدر شکایت ایتسه کز بارکاه الوهیه یتشه میور . سنه الهیه اجرای احکامنده ذره قدر بیله انحراف کو ستر میور . سنزک انین استمدادلرکزه لسان ازل : (نه یابندک « لیس الانسان الاماسی ، و اردی ا) جوابی ویریور .

محمد فخر الدین

هجرت نبویه نك ۶۲۱ تاریخچه ارتحال ایتش اولان اعظم علماء شافعیین سیف الدین آمدی حائطه لری کفر ایله اتهام ایلشدر . فی الحقیقه حائطه لر عالمک ایکی الهی واردر ، یولنده کی هذیانلریله شرکه دوشمشلردر .

بوحریفلرک افکای اساطیر قدیمه ایله مشبوع اولوب ، خرافات مذکوریه یی آز چوق تعدیلاتله اسلامیه ادخال ایتمهک یلتمشلردر . بناء علیه بونلرک مطالعاتنده عقل و منطق آرامق ظلمتده نور تحریری قدر عبثدر .

سالف الذکر بشرک تلامیذندن (ابوموسی عیسی بن صبیح المزدرار) نامنده بر ذاتده بعض مسائلده استاذینه مخالفتله (مزدراریه) فرقه اعتزالیه سنی تأسیس ایلشدر .

ابوموسی زهد و عبادتله مشغول اولدیغندن کنديسینه (راهب المعزله) اسمی ویرلشدی . ابوموسی بروجه آتی اوج مسئلهده استاذندن ایرلشدر : ۱. — بر فعلک مباشرت طریقله دکل فقط تولد جهتیله ایکی فاعلدن وقوعی جائدر . ۲. — افعال عباد ، خدانک مخلوقیدر اعتقادنده بولنان ورؤیت بارییه قائل اولان کافردر .

۳. — انسانلر نظاماً و بلاغه قرآنک مثلی و بلکه آندن احسنی اتیانه قادردرلر .

نظامک تلامیذندن اسوار نامنده بر ذاتده بر قاج مسئلهده نظامه مخالفتله اسواریه فرقه اعتزالیه سنی تأسیس ایلشدر . اسوارک مخالفت ایتدیکی اک مهم مسائل بروجه آتیدر :

۱. — جناب حقک عدمیه خبر ویردیکی و یا خود عدمی بیله دیکی شیشه قدرتی تعلق ایتز .

۲. — انسانک قدرتی علی السویه ضدینه صاحدر . مادامک انسان احد ضدینه قادردر ، ضد آخرده قادر اولور .

ابو جعفر الاسکاف طرفندن تأسیس ایدیلن مذهب طرفدارانی ده : جناب حق عقلایه ظلم ایتمهک قادر دکدر ، لیکن صبیان و مجانبه ظلم ایده بیلیر ، دیورلر . اسکانیه لرك شوتر هاتلرنده بر حکمت ، بر اساس آرامق عبثدر . بوکا هذیاندن باشقه بر نام ویریه مز . باخصوص (وما ربك بظلام للعیبد) نص فرقانسنده تمامیه مخالفدر .

اسکافیه فرقه سی ارکانندن (جعفر بن مبشر) و (جعفر بن حرب) نامنده ایکی کیسه (حد شرب اوزرینه اجماع امت خطا در . زیرا حدود شرعیده معتبر اولان نصدر .) سوزلریله اسکافدن ایرلشدر و (جعفریه) فرقه سنی تأسیس ایلشدر .

م . شمس الدین

عقائد اسلامیه

۶ — تفهیم واهمه :

کچن مقاله لرده دینده بصیرت اوزره بولمه نك لزومندن ، بصیرت فی الدینک ده اصول اسلامیه دن اولدیغندن ، دینده بصیرت اوزره اولدقجه

و (حدیه) لر قدر صاحبه لایان ، حقیقت اسلامیه دن بوس بوتون اوزاقلان بر فرقه یوقدر . بونلرک بیانات و اعتقادلری عقل و منطق الهاماتی ، شرع مبین تلقیناتی اولمقدن زیاده ملل قدیمه اساطیر و خرافاتنه مستند بولندیکی کوریلور . مثلاً حائطک بری قدیم و دیگر حادث اولمق اوزره ایکی اله بولندیکی حقنده کی کفریاتی ایران قدیم دینک هرمن واهمه لری خا طر لاتمه در . [۱]

بونلرک حیوانانک ده مکلف اولدقلری حقنده کی عقیده لری نظریه تناسخک اوقدر قابا بر تقلیدی درکه غرابه قارشى کولمه مک قابل دکدر . مثلاً محمد بن حائط و فضل حدی دیمشدر درکه : (جناب حق مخلوقاتی بوکون بولندقلری دنیادن باشقه بر عالمده عاقل ، بالغ ، صحیح و سالم اوله رق خاق ایلش و اولور . کندی معرفتی و کندی یه عامی یار آتمش و کندیلرینه ویردیکی هرکونا نعمه مظهر ایتشدی . بالاخره بو مخلوقاتک کافه سنی کندیلرینه ویردیکی نعمتله قارشى شکر ایله مکلف قیلدی . بعضاری امر ایدیلن شیلرک جمله سنی ایفا ایلدیلر . بعضاری ده هیچ بری ایفا ایتدیلر . بر قسمی ده بعضیلرینی ایفا و بصلرنده تجویز قصور ایتدیلر . بونک اوزرینه جناب حق بونلردن اوامرینه مطیع اولانلری بولندقلری دار نعيمده ایفا ایلدی . بوس بوتون عصیان ایدنلری نار جحیمه کوندردی . اوامرک بعضیسینه اطاعت و بعضیسینه عصیان ایدنلری ایسه دنیا یه چیقاره رق کندیلرینه — درجه عصیانلرینه کوره — حیوان و یا انسان صورتنده بر جسم کشف کیدردی . یریوزنده کی حیوان و انسانلرک شکلرنده کی اختلاف کنه لرینک مقداریله متناسبدر . معصیتلری آز ، طاعتلری چوق اولانلرک صورتلری کوزل ، المری اقل اولور . بالعکس معصیتلری چوق اولانلرک ده صورتلری چیرکین بولنور . حیوان کنه لری کالیدیکی مدتجه دنیاده بر صورتدن دیگر صورتیه انقلاب و تناسخدن خالی قالمز . [۲] ابن حائط و فضلك فکر و حمت ، عقل و شریعتله قابل توفیق اوله میان هذیانلری متفکرین ارباب اعتزالک ده هدف تشذیع و تقییحی اولمشدر . حائطیه و حدیه لر ضلالتله محکوم اولمشلردر . ابن حائط رؤیه الله بحثده هم اهل اعتزلدن ، هم ده اهل سنتدن ایرلشدر . بو مسئله حقنده دیور که : (رؤیه دائر وارد اولان خبرلر عقل اولک رؤیتیه حمل ایدلمیدر . عقل اول بالمله مبدعات و موجوداتک اولیدر . قیامتده کوریه لک ده عقل اولدر . یوقسه واهب العقل اولان ذات بارینک رؤیتی محالدر . عقل اول صور ذاتدن افاضه اولنور . حضرت پیغمبرک «اول ما خلق الله العقل فقال له اقبل فاقبل ثم قال له ادبر فادبر فقال عزتی و جلالی ما خلقت خلقاً احسن منك بك اعز وبك اذل وبك اعطى وبك امنع» حدیث شریفده واقع اولان عقلدن مراده عقل اولدر .)

ابن حائط و فضلك عقیده لرنده دیگر ارباب اعتزالک مطالعه لرنده کوریلن رصانندن اثر بیله یوقدر .

[۱] ایران قدیمک زردشت دینی حقنده ایریجه معلومات مفصله ویریه جکدر .

[۲] تناسخ مذهبده دائره مقالات آیه ده معلومات ویریه جکدو .